

Föreskrift 48/011/1999

YRKESEXAMEN
FÖR INSTRUMENTSKÖTARE

GRUNDER FÖR
FRISTÅENDE EXAMEN

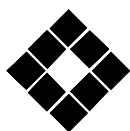
YRKESEXAMEN FÖR INSTRUMENTSKÖTARE

EXAMENSGRUNDER

UTBILDNINGSTYRELSEN 2000

Pärm: Universitetstryckeriet
Innehåll: Oy Edita Ab
Helsingfors 2000

ISBN 952-13-0796-X

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNR 48011/1999

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **11.11.1999**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.1.2000 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift 42/011/95
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR INSTRUMENTSKÖTARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för yrkesexamen för
instrumentskötare. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.1.2000 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller
för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med
beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande
utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte
lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt
om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms
separat.

Generaldirektör

JUKKA SARJALA
Jukka Sarjala

Undervisningsråd

AINO RIKKINEN
Aino Rikkinen

Hakaniemenkatu 2
PL 380
00531 HELSINKI
Puhelin (09) 774 775

Hagnäsgatan 2
PB 380
00531 HELSINGFORS
Telefon (09) 774 775

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för instrumentskötare	8
1 § Delarna i examen	8

Kapitel 3

Yrkesskicklighet som krävs i yrkesexamen för instrumentskötare och grunderna för bedömningen.....	9
1 § Rengöring och desinfektion	11
a) Kraven på yrkesskicklighet	11
b) Mål och kriterier för bedömningen	12
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	15
2 § Förpackning.....	15
a) Kraven på yrkesskicklighet	15
b) Mål och kriterier för bedömningen	15
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	19
3 § Sterilisering	20
a) Kraven på yrkesskicklighet	20
b) Mål och kriterier för bedömningen	20
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	24
4 § Produktionsstyrning	24
a) Kraven på yrkesskicklighet	24
b) Mål och kriterier för bedömningen	24
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	26
5 § Datateknik.....	27
a) Kraven på yrkesskicklighet	27
b) Mål och kriterier för bedömningen	27
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	27
6 § Kundbetjäning och handledning	28
a) Kraven på yrkesskicklighet	28
b) Mål och kriterier för bedömningen	2
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	31

BILAGA

Beskrivning av instrumentvården och instrumentskötarens arbete	32
--	----

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § FRISTÅENDE EXAMINA

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

Arbetslivet och näringslivet spelar en viktig roll vid planeringen och verkställandet av fristående examina. Examenskommissionerna, som består av sakkunniga personer från arbetslivet och undervisningssektorn, leder arrangemangen för examina och utfärdar examensbetygen. Sakkunniga representanter för arbetslivet deltar också i planeringen och bedömningen av de fristående yrkesproven.

2 § FÖRBEREDANDE UTBILDNING FÖR FRISTÅENDE EXAMINA

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § DE ALLMÄNNA GRUNDERNA FÖR SÄTTET AV PÅVISA YRKESKICKLIGHET OCH FÖR BEDÖMNING AV EXAMENSPRESTATIONERNA

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara så realistisk och naturlig som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskning av yrket.

Bedömningsobjekten anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Objekten hänför sig till de centrala färdigheterna och till behärskning av den teori som ligger till grund för arbetet samt till behärskning av arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl objekten för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på bedömningsobjekten och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetenser på olika nivå.

Kapitel 2

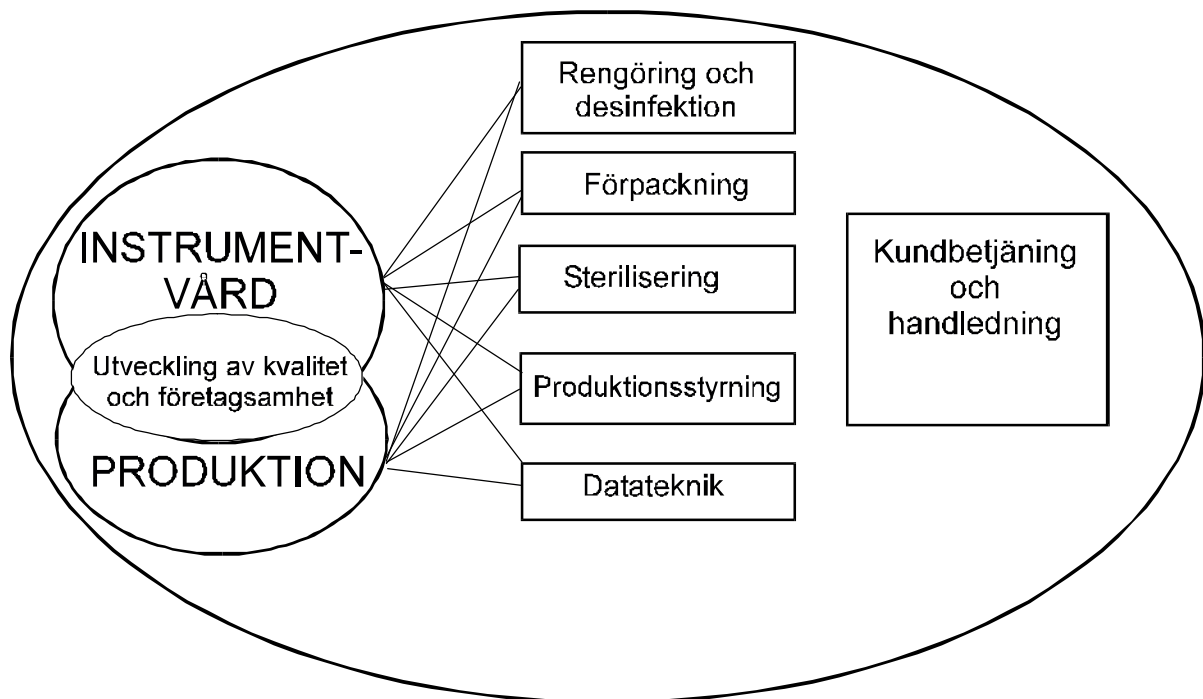
UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR INSTRUMENTSKÖTARE

1 § DELARNA I EXAMEN

Yrkesexamen för instrumentskötare består av sex (1 - 6) obligatoriska delar. Examen är avlagd då samtliga delar avlagts med godkänt betyg.

Obligatoriska delar:

1. rengöring och desinfektion
2. förpackning
3. sterilisering
4. produktionsstyrning
5. datateknik
6. kundbetjäning och handledning

FIGUR 1. Funktionerna och examensdelarna i yrkesexamen för instrumentskötare.

Kapitel 3

YRKESKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR INSTRUMENTSKÖTARE SAMT GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

I yrkesexamen för instrumentskötare bedöms en examensdel åt gången så att yrkesskickligheten hos examinanden jämförs med fordingarna på yrkesskicklighet i examensdelen. Den prestationsnivå som definieras i bedömningskriterierna godkänns.

Vid bedömningen av varje prestation i yrkesexamen för instrumentskötare skall man beakta följande mål för bedömningen:

1. Allmänt

- integrering av teoretisk kunskap och praktiskt handlag
- problemlösningsförmåga
- ansvarskänsla
- att arbeta aseptiskt
- noggrannhet
- systematik och användning av tillgänglig tid
- att behärska personal- och produktrisker
- att se det egna arbetet som en del av helhetsvården av patienter
- uppdatering av yrkesskickligheten

2. Förmåga att kommunicera och samarbeta

- examinanden förbinder sig till interaktivt och empatiskt samarbete med arbetskamrater
- examinanden har förmåga att förstå känslor och gruppkänslor samt att skilja dem åt
- examinandens beteende i kundsituationer och vid avläggandet av prov samt upprätthållande av en tillförlitlig, positiv, öppen och respektfull atmosfär samt hur han/hon uttrycker sin osäkerhet och besvikelse
- lösningar som examinanden baserar på sina egna värderingar

3. Inre företagsamhet

- examinanden verkar ekonomiskt i sina egna arbetsuppgifter och i sitt arbetskollektiv
- examinanden har färdigheter i att verka företagsinriktat
- examinanden kan granska sina egna värderingar och motiveringar för verksamheten också ur den här synvinkeln
- examinanden är enligt arbetsuppgiften insatt i hur instrumentvården är organiserad
- examinanden kan se den egna verksamheten och det egna ansvaret som en del av instrumentvårdens totala organisation
- examinanden kan föra fram och värdesätta sitt eget kunnande och sin arbetsinsats
- examinanden har ett serviceinriktat förhållningssätt gentemot interna och externa kunder enligt instrumentvårdsorganisationens värderingar och affärs/serviceidé.

Avläggandet av examen skall avbrytas om examinandens verksamhet äventyrar kundens/patientens säkerhet eller om han/hon visar allvarlig försumlighet i fråga om sin egen eller arbetskollektivets säkerhet.

1 § RENGÖRING OCH DESINFEKTION

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden arbetar aseptiskt och ansvarsfullt. Han/hon iakttar de etiska principerna för yrket, reglerna för arbetet och överenskommelserna man gjort inom arbetskollektivet.	Aseptiskt arbete: • iakttar seder för god sjukhushygien samt aseptisk arbetsordning genom att fortskrida från rent till smutsigt, • genom att rengöra och desinficera förhindra spridning av mikrober, • förhindrar i varje skede av instrumentvårdsprocessen att undersöknings- och vårdinstrument samt arbetsmiljön förorenas (bioburden = mängden mikrober i produkter), • tar ansvar för prydligheten, renligheten och ordningen i arbetsmiljön. Personlig hygien: • är ren och prydlig och förstår betydelsen av renlighet i det egna arbetet. Handhygien: • vårdar huden på händerna, • tvättar och desinficerar sina händer, • naglarna är korta och olackerade, • använder inte smycken. Klädsel: • använder ren arbetsdräkt, skyddsmössa och skyddshandskar, • byter vid behov skyddshandskar enligt situationen, • använder vid behov skyddsförkläde, -rock och -glasögon, • använder arbetsskor om situationen kräver och vårdar skyddshandskarna och -glasögonen samt skorna efter användning. Arbetssäkerhet: • iakttar arbetskollektivets anvisningar och överenskommelser. Etisk verksamhet: • tar ansvar för rengöring och desinfektion samt för de val han/hon därvid gjort och för följderna av dessa, • motiverar sina lösningar utgående från olika värderingar och principer som styr instrumentvården,

Examinanden hanterar instrument utan att skada dem eller ändra deras funktionsmekanismer. Examinanden väljer och använder ändamålsenliga rengörings- och desinfektionsmetoder samt maskiner och apparater för vård av olika undersöknings- och vårdinstrument enligt ändamålet för användningen av dem och enligt kraven på deras renhet. Examinanden behärskar instrumentvården i isoleringssituationer.	• rengör och desinficerar instrument och är medveten om att de används för att förverkliga och stöda individuell vård av patienter samt för handledning i den samma. Hantering av instrument: • hanterar instrument och andra tillbehör noggrant och varsamt och undviker att deformera, stöta och fälla dem samt undviker att använda för mycket kraft. Sortering av instrument: • placerar instrument och övriga undersöknings- och vårdtillbehör i olika tvättkorgar och -ställningar och beaktar de krav som ställs på gott tvättresultat, • tar före tvätt och desinfektion isär andnings- och andra instrument enligt anvisningarna. Rengörings- och desinfektionsmetoder: • väljer rengörings- och desinfektionsmetod enligt kraven på renhet och enligt användningssättet och beaktar infektionens eventuella ursprung, • känner igen renhetsgraden och tecken på smittorisk, • väljer rätta fysikaliska och kemiska metoder. Tvätt för hand: • tvättar för hand sådana instrument som inte tål höga temperaturer. Tvättmaskiner och desinfektionsapparater: • väljer för ändamålet lämplig tvätt- och sköljmaskin samt desinfektionsapparat, ultraljudstvättmaskin, tunneltvättmaskin, tvättmaskin och torktumlare för nappar, tvättmaskin för endoskop och kan använda dem. Isolering: • vårdar enligt isoleringsinstruktionerna de instrument som använts vid vård av isoleringspatienter och beaktar instrumentens egenskaper, möjligheten att använda värmedesinfektion och/eller kemisk desinfektion,
--	--

Examinanden känner till funktionsprinciperna hos de apparater och maskiner som används och underhålls. Han/hon kan använda dem och ansvarar för kontrollen av dem under användningen och för underhållet av dem. Examinanden väljer och använder på ett säkert sätt rengörings- och desinfektionsmedel som lämpar sig för situationen och för instrumentmaterialet. Examinanden känner till hur rengöringen och desinfektionen inverkar på mikrob-beståndet i instrumenten.	• väljer kemiskt desinfektionsmedel och beaktar desinfektionsmedlets verkan på olika mikrober (MRSA = methicillin resistent staphylococcus aureus, VRE = vancomycin resistent enterokock, öppen tuberkulos, hepatit, HIV, Creutzfeldt-Jakob, patienter med hemorragisk feber), • skyddar sig själv i isoleringssituationer. Underhålls- och funktionsprinciperna hos apparaterna och maskinerna: • iakttar dagligen att tvätt- och sköljmaskinerna, desinfektionsapparaterna, ultraljudstvättmaskinerna, tunneltvättmaskinerna, tvättmaskinerna och torktumlarna för nappar och tvättmaskinerna för endoskop tekniskt är i skick och kontrollerar att de är i brukbart skick, • underhåller maskinerna, apparaterna och tvättställningarna enligt anvisningarna, • byter tvätt- och sköljmedel och sörjer för renligheten i utrymmet för tvättmedel. Kontroll: • kontrollerar tvättmedelsförbrukningen, tvättmaskinens temperatur, rengörings- och tvätteffekten samt att programmet fullföljs. Rengörings- och desinfektionsmedel: • väljer rengörings- och desinfektionsmedel (hand-, instrument-, maskin- och ytdesinfektionsmedel, sköljmedel, vatten) enligt hur instrumentet används och enligt behovet av rengöring och beaktar graden av infektionsrisk samt doserar rengörings- och desinfektionsmedlen enligt anvisningarna. Faktorer som påverkar valet av desinfektionsmedel: • väljer desinfektionsmedel med tanke på dess användningsområde, egenskaper, pH, verkan på olika mikrober, pris, ekologiska verkningar, hållbarhet och hur det lämpar sig för olika instrument och material.
--	---

I sitt arbete använder examinanden sig av den information han/hon inhämtar från meddelanden om användningssäkerhet och agerar enligt givna anvisningar i en farlig situation. Examinanden känner till principerna för avfallshantering och kan hantera och sortera olika avfall enligt gällande författningar och anvisningar. Han/hon behärskar avfallshanteringen i isoleringssituationer. Examinanden använder och underhåller olika transportmedel för undersöknings- och vårdtillbehör. Tillsammans med andra värderar och utvecklar examinanden resultatet och kvaliteten av sitt arbete. Examinanden dokumenterar de arbeten, reklamationer och avvikelser rörande rengöring och desinfektion, som man kommit överens om inom arbetskollektivet.	Meddelande om användningssäkerhet: • använder sig av meddelanden om användningssäkerhet och av informationen i dessa, • finner snabbt uppgifterna i en farlig situation och agerar enligt anvisningarna samt beaktar arbetsskyddsriskerna. Principerna för avfallshantering: • följer anvisningar och författningar angående avfallshantering. Hantering av avfall: • återanvänder och sorterar skärande, stickande och biologiskt avfall, avfall från risk- och isoleringspatienter samt datasekretessbelagt avfall. Transportmedel: • känner till transportvagnarna, -underlagen, -lådorna, -kärorna och -ställningarna. Underhåll av transportlådor: • tvättar transportmedlen för hand eller i maskin, underhåller och desinficerar dem. Transportsätt och -leder: • väljer lämpliga transportsätt och -leder och beaktar kundernas behov, beställningarna samt tillgången. Funktionell kvalitet: • arbetar så att han/hon beaktar arbetet vid följande arbetsställe och hela instrumentvårdsverksamheten (bl.a. tillgång och den tid totalvården av instrumenten tar). Teknisk kvalitet: • sorterar och placerar instrumenten så att tvättresultatet är godtagbart och användningen av tvättmaskinen är ekonomisk. Dokumentation: • registrerar uppgifter man kommit överens om inom arbetskollektivet (t.ex. anlända tillbehör, antalet gånger tvättmaskinerna använts, kontroll av tvättmaskinsprocessen, underhåll).
--	---

	<u>Reklamationer</u> (= anmälan om felaktigheter i varan, klagomål) och <u>avvikelser</u> : registrerar varor som anlänt och är felaktig och eventuella avvikelser i kvalitet: instrument som felaktigt placerats i tvättställningarna, tillbehör som svängt sig under tvätten, smuts, rost och sekret på instrumenten, bristfällig dosering av tvättmedel, för låg temperatur, tvättplattor som inte roterat och vatten som inte strömmat.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Arbetsmiljöer som är lämpliga vid bedömning av yrkesskickligheten i denna del av examen är instrumentvårdsenheter där instrument samt maskiner och apparater motsvarar verksamheten i instrumentvårdscentralen vid allmänsjukhus och instrumentvården fyller allmänt accepterade krav på hygien o.a.

2 § FÖRPACKNING

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden följer bruksanvisningarna för förpackningsmaterial och -metoder samt de anvisningar man inom arbetskollektivet kommit överens om. Examinanden arbetar aseptiskt och noggrant.	Arbetssäkerhet och anvisningar: • följer arbetskollektivets anvisningar och överenskommelser samt instruktionerna om förpackningsmaterial och -metoder samt anvisningarna om värmeförseglingsapparaterna/påssvetsarna. Aseptiskt arbete: • iakttar seder för god sjukhushygien samt den aseptiska arbetsordningen, • förebygger spridningen av mikrober genom omsorgsfull och noggrann hantering • förebygger i samtliga skeden av instrumentvården förorening av undersöknings- och vårdinstrumenten samt av arbetsmiljön (bioburden = mängden mikrober i produkter), • sörjer för prydligheten, renligheten och ordningen i miljön samt för förvaringen av förpackningsmaterialet. Personlig hygien: • är ren och prydlig och förstår betydelsen av renlighet i sitt eget arbete.

Examinanden kontrollerar och underhåller undersöknings- och vårdinstrumenten efter rengöring, desinficering och torkning.

Examinanden känner igen vanliga kirurgiska instrument, endoskop och andra undersöknings- och vårdinstrument.

Examinanden samlar och sätter ihop

Handhygien:

- vårdar huden på händerna,
- tvättar och desinficerar sina händer,
- naglarna är korta och olackerade,
- använder inte smycken.

Klädsel:

- använder ren arbetsdräkt, skyddsmössa samt arbetsskor.

Etisk verksamhet

- tar ansvar för förpackning och för de val han/hon gjort vid förpackningen och för följderna av dessa,
- motiverar sina lösningar utgående från olika värderingar och principer för instrumentvården,
- sätter ihop och förpackar undersöknings- och vårdinstrument och är medveten om att de används för att genomföra, stödja och handleda patienterna i den individuella vården

Torkning av instrument:

- torkar instrument i torkapparater, med tryckluft eller för hand och placerar instrumenten i torkskåp så att redan torra instrument inte blir våta.

Kontroll av instrument:

- kontrollerar skicket hos instrumenten (bl.a. saxar, pincetter, nålförare, tänger, sårutbredare) och hos andra vårdtillbehör (rondskålar, skålar, andningsinstrument, skop),
- känner igen förändringar i instrumenten och uppskattar orsaken till skador hos instrument och avlägsnar instrument som är skadade.

Vård av instrument:

- oljar instrument enligt givna anvisningar och sørjer för att skadade instrument sänds till service enligt arbetskollektivets anvisningar.

Kirurgiska instrument:

- känner tillbehör och olika instrument som används vid undersökning, vård och anestesi.
- Känner de valnigaste böjliga (gastroskop) och oböjliga endoskop (t.ex. rektoskop).

ändamålsenliga instrumentförpackningar enligt behovet hos olika kunder och enligt de vanligaste operativa och andra ingrepp som utförs på dem. Examinanden väljer för undersöknings- och vårdinstrument ändamålsenliga förpackningsmaterial och -metoder. Examinanden känner märkningsmetoderna och -apparaterna som används vid förpackning, han/hon känner till hur apparaterna fungerar och kan använda dem.	Sätta ihop instrument och förpackningar: • sätter ihop instrument enligt givna anvisningar och beaktar kundens behov, krav på kvalitet, etiska aspekter och verksamhetens lönsamhet, • gör i ordning t.ex. en tvätt-, sutur-material- och katetriseringsförpackning eller en instrumentkorg i enlighet med den produktbeskrivning arbetskollektivet gett. Förpackningsmaterial och -metoder: • förpackar i olika förpackningsmaterial, papperspåse, steriliseringspåse, varmluftsfilm, skyddsomslag (kräpp, fiber, mikrofiber), tyvek-påse eller container instrument som skall steriliseras och väljer rätt förpackningsmetod (enkel eller dubbel steriliseringspåse, steriliseringspåse och skyddspapper eller skyddsomslag) och beaktar hur materialet lämpar sig för instrumentet och steriliseringsmetoden, • iakttar kvalitetskraven för ett gott förpackningssätt (enligt anvisning, rätt storlek, instrumenten i rätt ordning, lätt steriliserbar, bibehålls steril och går att öppna aseptiskt), • förpackar vassa instrument, • förpackar rena och desinficerade instrument i transportlåda försedd med lock och i påse av papper eller plast som lämpar sig för livsmedel och beaktar instrumentmaterialet och förvaringssättet, • förpackar instrumenten med tanke på kunden och beaktar om det är brådskande, beaktar prioriteten, operationsprogrammet, lagringen och möjligheten att öppna förpackningen aseptiskt. Sätt att tillsluta förpackning: • sluter förpackningen enligt de krav som ställts för förpackningsmetoden, antingen för hand (tejp, sigill) eller med värmeförseglingsapparat/påssvets,
--	---

Examinanden sorterar och vid behov lagrar olika produkter före sterilisering. Examinanden känner de produkter som produceras i instrumentvården och som i olika arbetskollektiv används för vård och undersökning av patienter. I samarbete med kunder och andra arbetstagare deltar examinandena i planering, utveckling och tillverkning av produkter som används i undersökning och vård av patienter. Examinanden väljer rätt tillverkningsmaterial enligt produktbeskrivningarna. Examinanden evaluerar och utvecklar kontinuerligt förpackningen. Han/hon inhämtar och använder sig av information för att utveckla sin yrkesskicklighet.	• känner till principerna för funktion och underhåll hos värmeförseglingsapparaten/påssvetsen och använder den. Sortering och lagring av produkter: • sorterar förpackade och oförpackade instrument före sterilisering enligt god produktionssed och enligt givna anvisningar för lagring av tillbehör. Produkter som tillverkas: • ger exempel på kundinriktade produkter/tjänster som produceras i instrumentvården. Produktplanering och -utveckling: • tar emot kundens förslag/önskemål angående produkterna och informerar vidare om dessa, • förstår betydelsen av dessa för planering, utveckling och tillverkning av produkterna, • agerar kundinriktat. Tillverkning av produkter: • väljer rätt råmaterial, tillverkningsmetod, förpackningsmaterial och -metod samt riktig metod för märkning och sätter ihop/tillverkar produkten enligt produktbeskrivningen som givits i arbetskollektivet. Evaluering och utveckling: • evaluerar sin verksamhet och slutprodukt och beaktar de mål man ställt för en god förpackning samt de anvisningar man inom arbetskollektivet har för verksamhet och hygien, • utvecklar kontinuerligt sin förpackningsverksamhet, • inhämtar och använder sig av tillförlitlig information för att utveckla sin yrkesskicklighet.
--	--

3 § STERILISERING

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden följer arbetssäkerhetsbestämmelserna och de aseptiska principerna. Han/hon agerar noggrant och ansvarsfullt.	Arbetssäkerhet och anvisningar: • följer arbetskollektivets instruktioner och överenskommelser samt anvisningarna för steriliseringsapparaterna och -metoderna. Att arbeta aseptiskt: • iakttar goda seder för sjukhushygien samt följer den aseptiska arbetsordningen, • förebygger spridningen av mikrober genom att arbeta omsorgsfullt och noggrant, • förebygger förorenig av undersöknings- och vårdinstrument och förorenig av arbetsmiljön i samtliga skeden av instrumentvårdsprocessen (bioburden = mängden mikrober i produkter), • sörjer för prydligheten, renligheten och ordningen i arbetsmiljön och för förvaringen av tillbehör som används i sterilisering och i kontroll av sterilisering. Personlig hygien: • är ren och prydlig och förstår betydelsen av renlighet i sitt eget arbete. Handhygien: • vårdar huden på händerna, • tvättar och desinficerar sina händer, • naglarna är korta och olackerade, • använder inte smycken, • hanterar steriliserade produkter med desinficerade och torra händer, • undviker att onödigt röra vid steriliserade produkter. Klädsel: • använder ren arbetsdräkt, skyddsmössa samt arbetsskor enligt arbetskollektivets anvisningar. Etisk verksamhet: • tar ansvar för de val han/hon gjort i steriliseringen samt för följderna av dessa,

Examinanden väljer ändamålsenlig steriliseringsmetod och -apparat för undersöknings- och vårdinstrument och förpackningar som är tillverkade av olika material. Examinanden känner till funktionsprinciperna för steriliseringsapparaterna. Enligt givna anvisningar och regler placerar examinanden de produkter och förpackningar som skall steriliseras i steriliseringsapparaterna och motiverar sitt val. Då examinanden följer funktionerna hos steriliseringsapparaten använder han/hon de fysikaliska mätmetoder som krävs och han/hon kan tolka dem. Examinanden	• motiverar sina lösningar utgående från aspekter för olika värden och principer som styr instrumentvården, • iakttar de krav som lagen (98/73) och förordningen (549/1973) om tryckkärl ställer, • deltar tillsammans med medarbetare i arbetskollektivet i sterilisering av instrument och är medveten om att de används för att genomföra, stödja och handleda patienterna i den individuella vården Val av steriliseringsmetod: • väljer fysikaliskt eller kemiskt riktig steriliseringsmetod och -apparat för produkter tillverkade av olika material. Funktionsprinciperna för steriliseringsapparaterna: • berättar om funktions- och serviceprinciperna för ångautoklav, etylenoxid-, varmlufts- och plasmasteriliseringsapparaterna (bl.a. daglig service före användning). Att fylla steriliseringsapparaterna: • enligt givna anvisningar och regler sorterar och placerar han/hon i steriliseringskorgar de produkter som skall steriliseras, • fyller steriliseringsapparaten och beaktar bl.a. följande: samtidigt packas endast tillbehör som lämpar sig för samma steriliseringsprogram (modellkörning), luften kan avlägsnas sig ur förpackningarna och i stället kan ånga tränga in, förpackningarna placeras löst och i samma riktning, förpackningarna rör inte vid väggarna i kammaren, steriliseringspåsens laminatsida ligger emot laminaten hos annan steriliseringspåse. Kontroll och uppföljning av steriliseringsprocessen: • berättar om test och indikatorer samt om deras funktionsprinciper och användning som krävs i den kontinuerliga kontrollen av ångsterilisering,
---	--

väljer och använder kemiska och biologiska metoder för uppföljning och kontroll av effekten och validiteten i steriliseringen. Examinanden kontrollerar och sorterar de steriliserade produkterna och förpackningarna enligt kundernas beställningar och efter övriga behov. Examinanden väljer ändamålsenliga lagringsmetoder och -utrymmen för de rena och desinficerade produkterna. Han/hon känner till och följer de lagar och bestämmelser som gäller för förvaring och lagring av steriliserade produkter.	• tolkar värden för temperatur och tryck som steriliseringsapparaterns indikator visar och beaktar exaktheten hos mätmetoderna (kalibrerade mätare) och eventuella definierade och dokumenterade gränsvärden och fordringar (validitet), • följer steriliseringsprocessens gång. Kontroll och sortering av steriliserade produkter: • kontrollerar de svalnade steriliserade produkterna och beaktar kraven på steriliserade produkter och förkastar produkten om: förpackningsmaterialet gått sönder, fogarna är öppna och tejen lossnat, den kemiska indikatorn inte har ändrat enligt anvisning, det finns stänk och smuts på förpackningen, förpackningen är våt, det finns imma eller vattendroppar inuti förpackningen, förpackningen känns fuktig, förpackningen har fallit i golvet, datum saknas eller uppgifterna om märkning är felaktiga och produkterna förpackats fel. Lagring av steriliserade och desinficerade produkter: • lagrar eller levererar direkt till kunden rena och desinficerade produkter enligt de anvisningar som givits i arbetskollektivet, • lagrar och förvarar de steriliserade produkterna och beaktar förvaringsomständigheterna, förpackningsmetoden och -materialet samt anvisningar som givits för lagring och förvaring av sterila produkter (t.ex. övertryck i ventilation, den relativa fuktigheten i lagerutrymmet är 40 - 60%, temperaturen är ca 18 -20 °C, lagerutrymmet är dammfritt och skyddat för solljus och annan ultraviolett strålning).
--	---

Examinanden följer arbetskollektivets föreskrifter angående tiderna för hållbarhet hos sterila produkter och förpackningar. Examinanden levererar steriliserade produkter till kunderna enligt överenskommelser. Examinanden evaluerar och utvecklar kontinuerligt sin yrkesskicklighet för att försäkra kvaliteten på steriliseringsresultatet tillsammans med de andra arbetstagarna. Examinanden dokumenterar de arbeten, reklamationer och avvikelser som man kommit överens om inom arbetskollektivet och som berör steriliseringen.	Hållbarheten hos sterila produkter: - förvarar de steriliserade produkterna enligt arbetskollektivets tider för hållbarhet och beaktar att längden för hållbarhet beror på produkternas förvaringssätt och förvaringsplatser samt på förpackningsmetoden och -materialet. Leverans av steriliserade produkter: - levererar vid behov de steriliserade produkterna direkt till kunden enligt givna leveransanvisningar eller enligt operationsprogrammet. Ekonomisk verksamhet: - den egna steriliseringsverksamheten är säker, ekonomisk, systematisk, resultatrik samt snabb och effektiv, - evaluerar och utvecklar tillsammans med en arbetstagare sin egen verksamhet som steriliserare. Funktionell kvalitet: - arbetar så att han/hon beaktar arbetet vid nästa arbetsställe och hela instrumentvården (bl.a. tillgång och den tid den totala instrumentvården tar). Teknisk kvalitet: - sorterar, placerar och lagrar de produkter som skall steriliseras så att steriliseringsresultatet är godtagbart. Dokumentation: - registrerar och dokumenterar steriliseringskörningarna och deras resultat (papper för kurvritare, kemiska och biologiska indikatorer, körningsnummer och -program för steriliseringen samt datum t.ex. i autoklavdagboken/ uppföljningsboken och andra uppgifter man inom arbetskollektivet kommit överens om). <u>Reklamationer och avvikelser:</u> - registrerar klagomål från kunder, felaktig vara och eventuella avvikelser i kvalitet (se kontroll och sortering av sterila produkter).
---	--

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Arbetsmiljöer som är lämpliga vid bedömning av yrkesskickligheten i denna del av examen är ställen för instrumentvård där instrument samt maskiner och apparater motsvarar verksamheten i instrumentvårdscentraler vid allmänsjukhus och instrumentvården fyller allmänt accepterade krav på hygien.

4 § PRODUKTIONSSTYRNING

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden planerar och utvecklar produkter enligt kundernas förväntningar och behov. Examinanden beaktar i sin arbetsplan olika skeden i anskaffningen av konsumtionsförnödenheter, råvaror och textilier och tar emot dessa. Examinanden kontrollerar enligt noteringar och andra givna arbetsdirektiv att ankomna produkter och råvaror är klanderfria, att antalet stämmer överens med beställningen samt att förpackningsanteckningarna och leveransnotorna är korrekta. För att uppnå resultat väljer och använder examinanden produktionsfaktorer med kort verkningstid (t.ex. råvaror, förbandsmaterial) och med lång verkningstid (t.ex. steriliseringsapparater).	Produktutveckling: - deltar i kundcentrerad produktutveckling genom att berätta om kundens önskemål eller genom att föreslå nya idéer för produktifieringen och beaktar produktifieringsprocessen, möjligheterna att göra förändringar i produkter och ansvaret. Produktanskaffning: - anskaffar enligt arbetskollektivets anvisningar tillsammans med en arbetskamrat ur arbetskollektivet konsumtionsförnödenheter, råvaror eller textilier och beaktar olika skeden i produktanskaffningen, - tar emot produkter. Kontroll av ankommen vara: - kontrollerar förpackningsmärkningarna hos ankomna produkter eller råvaror, att de är klanderfria, antalet motsvarar beställningen samt att leveranslistorna är korrekta enligt arbetskollektivets anvisningar. Användning av produktionsfaktorer: - för framställning av en produkt använder han/hon råvaror, arbetsredskap, tvättmaskiner, desinfektions- och steriliseringsapparater samt förpackningsmaterial enligt produktbeskrivningen, - tillverkar produkter och beaktar hur brådskande det är, serviceprocesserna, lagrings- och beställningsbehovet samt arbetets lönsamhet.

Examinanden arbetar systematiskt och effektivt och analyserar kontinuerligt sin verksamhet och dess inverkan på produktionsstyrningen, -planeringen och på betjäningen. Examinanden behärskar principerna för lagerkontroll och lagerbokföring och använder dem på ett ändamålsenligt sätt för att gagna arbets- och patientsäkerheten och för företagets framgång. Examinanden redogör enligt givna anvisningar för t.ex. produktens eller tjänstens tidigare skeden, användning eller placering. Examinanden använder olika statistiska uppgifter för styrning av material och tillverkning. Han/hon deltar också i planering och utveckling av statistiken. I det egna arbetet beaktar han/hon verksamhetsanvisningarna som givits om produktionen.	Produktionsstyrning: • verkar enligt god produktionssed systematiskt samt snabbt och effektivt, verksamheten fortskrider smidigt och säkert, • analyserar den egna verksamheten som en del av produktifieringen och styrningen av tillverkning, • identifierar i operationsprogrammet de faktorer som påverkar den egna verksamheten, produktions- och tillverkningsstyrningen samt lagringen: operationsordningen, renhetsgraderingen i operationerna, använda instrument och deras vårdprocess och prioritet. Lagerkontroll: • registrerar alla förnödenheter han/hon lagrat enligt arbetskollektivets anvisningar och beaktar lagret och styrningen av tillverkningen, tillgången och kvaliteten på tjänster, lagrets omsättningshastighet samt drifts- och reservlagret, • verkar så att tillverkningen av produkten och den tid som går åt därtill främjar arbets- och patientsäkerheten och verksamhetens lönsamhet. Lagerbokföring: • berättar om lagerbokföringens betydelse för att upprätthålla betjäningnivån i lagret och för tillgången på produkter och beaktar de begränsningar datasystemet ställer. Möjlighet att spåra produkter: • i efterhand berättar om eller redogör för olika skeden i framställningen av produkten eller dess placering med hjälp av givna eller antecknade uppgifter, beskrivning av produkt/tjänst eller med hjälp av en annan arbetstagare. Att använda statistik: • använder statistik (t.ex. varor i lager/ lagerrapport) för produktstyrningen och deltar i planeringen och utvecklingen av statistik och beaktar dess inverkan på produktionsstyrningen.
--	---

Examinanden verkar ekonomiskt och upprätthåller tillgången och kvaliteten på produkter samt betjäningsstandard. Examinanden är prismedveten och förstår principerna för prisbildning. Examinanden följer de aseptiska anvisningarna för transporter. Han/hon känner transportrutterna för produkterna och levererar produkter av olika renhetsgrad. Examinanden evaluerar och utvecklar tillsammans med andra hur resultativt det egna arbetet är och kvaliteten på arbetet. Examinanden dokumenterar arbeten, reklamationer och avvikelser som man kommit överens om inom arbetskollektivet och som berör produktionsstyrningen.	Att verka ekonomiskt: • upprätthåller tillräckliga produktvolymen och beaktar kundens behov, mängden produkter i lager och kostnaderna som lagerhållningen medför. Lönsam verksamhet: • förstår hurudana kostnader verksamheten medför, vad som är lönsam verksamhet och hur man själv kan påverka lönsamheten. Produktpriset: • är prismedveten och arbetar ekonomiskt, beaktar faktorer som påverkar produktens pris såsom kostnader för råvaror, arbetstid och arbetstagare. Transport: • levererar produkter av olika renhetsgrad riktigt förpackade och beaktar transportrutterna för produkterna, kraven på hygien samt leveransinstruktionerna för transporten. Evaluering och utveckling: • evaluerar sin egen verksamhet och slutprodukt och beaktar de anvisningar om produktionsstyrning och lagerbokföring som man uppställt inom arbetskollektivet, • inhämtar och använder tillförlitlig information för att utveckla produktionsstyrningen. Dokumentation: • registrerar enligt givna anvisningar tillsammans med en medarbetare produkter som tillverkats, som skall avsändas och/eller lagras. <u>Reklamationer och avvikelser:</u> registrerar enligt givna anvisningar felaktiga varor, kvalitetsavvikelser som uppkommit vid tillverkning eller lagring och svinn.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Arbetsmiljöer som är lämpliga vid bedömning av yrkesskickligheten i denna del av examen är instrumentvårdsenheter där instrument samt maskiner och apparater motsvarar verksamheten i instrumentvårdscentralen vid allmänsjukhus och instrumentvården fyller allmänt accepterade krav på hygien.

5 § DATATEKNIK

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan använda datateknik i sitt dagliga arbete. Han/hon använder dator och behärskar principerna för att använda den. Examinanden kan använda textbehandlingsprogram, kalkylprogram och datanät samt elektronisk överföring av data. Examinanden evaluerar och utvecklar tillsammans med andra de egna datakunskaperna som behövs i arbetet. Examinanden dokumenterar arbeten, reklamationer och avvikelser som man kommit överens om inom arbetskollektivet och som berör datateknik.	Att använda datateknik: • använder dator/arbetsstation, operativsystem, resurskontroll, hjälpprogram samt överföring av data mellan olika program, • hanterar mus. Program: • startar upp något ordbehandlingsprogram och skriver, redigerar, formaterar, sparar och skriver ut texten samt skapar en kalkyl och skriver i den, • startar upp något kalkylprogram och skapar, formaterar, redigerar, sparar och skriver ut tabellen, • startar upp den elektroniska posten och sänder ett nytt meddelande med bifogad fil, tar emot meddelande med bifogad fil och besvarar meddelandet. Evaluering och utveckling: • använder bruksanvisningar för program och • evaluerar sina egna datakunskaper. Dokumentation: • registrerar t.ex. arbetsanvisningar, reklamationer och avvikelser.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Ställen för att avlägga denna del av examen kan vara instrumentvårdsmiljöer som lämpar sig för ändamålet eller undervisningsutrymmen för datateknik vid läroanstalter.

6 § KUNDBETJÄNING OCH HANDLEDNING

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är så inkommen i instrumentvårdens organisation och verksamhetsmodeller som hans/hennes arbetsuppgifter kräver och bildar sig en uppfattning om sin egen roll och sitt eget ansvar i instrumentvårdsverksamheten. Examinanden kan föra fram sitt eget kunnande och sin egen arbetsinsats och kan värdesätta dem. Examinanden inser betydelsen av god kundbetjäning för företaget och arbetskollektivet samt de krav den ställer på det egna arbetet. Examinanden inser sin egen andel i processkvaliteten och i produktionen av instrumentvårdstjänster. Examinanden inser betydelsen av instrumentskötsel i patientvården och kan bedöma och planera kundbetjäningen samt utveckla sig själv som producent av tjänster i olika kundsituationer. Examinanden agerar kundinriktat och kan	Instrumentvårdens organisation: • har bekantat sig med instrumentvårdens organisation så att han/hon uppfattar dess struktur, verksamhetsprinciper, produkter och marknad. Arbetsinsats: • visar att han/hon tar ansvar för sin professionella utveckling, • inser betydelsen av sin egen arbetsinsats och värdesätter den i verksamheten för instrumentvårdens organisation samt i att prestera kvalitativt arbete. Kundbetjäning: • sörjer för sin egen del för att arbetsenheten är trivsamt och ren samt för att atmosfären ger ett tillförlitligt intryck, • visar att han/hon värdesätter allas arbete så att produkten eller tjänsten är sådan man kommit överens om då den överförs till nästa arbetstagares arbetsställe eller till kunden. Att producera instrumentvårdstjänster: • befrämjar uppnåendet av målen för instrumentvården, positivt arbetsklimat, personalrelationer och god kundbetjäning och beaktar att det egna arbetet består av delfaktorer för kvalitet, de produkter som är till salu, miljön, instrumentvårdens image och kundbetjäning. Indirekt vård av patient: • bedömer, planerar och utvecklar kundbetjäningen och sig själv som producent av kundtjänster och beaktar att instrumentvården indirekt innebär att sörja för patientens välfärd. Kundinriktad verksamhet:

samarbeta. Examinanden förhåller sig serviceinriktat till interna och externa kunder enligt instrumentvårdens värderingar och affärs/serviceidé. I examinandens arbete märks serviceviljan som vänlighet och taktfullhet även i krävande kundbetjäningssituationer. Examinanden känner igen kundernas köpbehov och upprätthåller god servicestandard. Han/hon beaktar kraven på datasekretess. Examinanden kan arbeta i olika personalgrupper och arbetskollektiv enligt gemensamt överenskomna avtal. Han/hon kan verka som medlem i en grupp eller ett team enligt givna anvisningar. Examinanden råder och handleder ansvarsfullt sina kunder, arbetskamrater och studerande i frågor som berör instrumentvård och produktionsverksamhet. Han/hon handleder enligt kundcentrerade principer och beaktar instrumentvårdens betydelse i helhetsvården av patienter.	• utvecklar sig själv i kundbetjäning så att betjäningen är trovärdig, pålitlig, säker, jämlik, tillgänglig, kundorienterad och enhetlig. Servicebeskrivning: • samarbetar med kunden så att kunden får en positiv bild av instrumentvården och dess tjänster. Affärs/serviceidé: • kan beskriva de verksamhetssätt som definieras i affärs- och serviceidén och visar vid möte med kund att han/hon omfattat dem. Kundbetjäningssituationer: • förhåller sig positivt, vänligt och marknadsföringsmässigt till interna och externa kunder även i krävande situationer. Kundens behov och förväntningar: • verkar så att produkten/tjänsten motsvarar kundernas köpbehov, håller fast vid bestämda tider och avtal. Datasekretess: • förbinder sig att inte utnyttja eller förutomstående yppa vad han/hon fått veta i sitt arbete. Arbete i grupp: • arbetar uthålligt och inspirerande i mångprofessionella eller i andra arbetsgrupper samt i team och bär som medlem i gruppen ansvar för helheten. Handledning och rådgivning: • handleder på ett begripligt och ansvarsfullt sätt sina kunder i frågor som berör vård och produktion av instrument och beaktar instrumentvårdens betydelse i patientvården. Inskolning: • instruerar positivt arbetskamrater och studerande i arbetet och försöker samtidigt hjälpa dem att komma över sin osäkerhet: instruerar en nykomling om de arbetssätt och -metoder som råder inom arbetskollektivet genom att t.ex.
---	--

Examinanden motiverar sin handledning med tillförlitlig information. Examinanden kommunicerar väl och behärskar de centrala principerna för kommunikation. Examinanden kan kommunicera tydligt i varierande och krävande situationer. Examinanden känner gränserna för sin handledningsförmåga och agerar alltid ansvarsfullt. Han/hon följer de avtal man inom arbetskollektivet gjort angående handledning och arbetsfördelning. Examinanden är mottaglig för handledning och undervisning. Han/hon konsulterar andra experter och garanterar på så sätt tillförlitligheten i sin handledning. Han/hon följer med den egna branschens utveckling och kan inhämta och använda information för att utveckla sin handledningsförmåga. Examinanden tar emot respons från kunder och dokumenterar arbeten, reklamationer och avvikelser som man kommit överens om inom arbetskollektivet och som berör kundbetjäning och handledning.	ge enskilda anvisningar om hur man fyller en tvättmaskin, kontrollerar instrument, förpackar o.s.v. Inhämtande av kunskap: • motiverar sin handledning med tillförlitlig information, • söker och ber vid behov om information för att förbättra kvaliteten i sin handledning. Informationsförmedling: • utarbetar ett skriftligt arbets-, verksamhets- eller inskolningsprogram om sitt eget arbetsområde, • informerar tydligt och sakligt och bär ansvar för informationsflödet. Kommunikation: • kommunicerar begripligt, konsekvent och konstruktivt. Handledning: • känner begränsningarna för sin egen kunskap och agerar ansvarsfullt, • följer arbetskollektivets avtal om handledning och arbetsfördelning. Evaluering och utveckling: • evaluerar sig själv som handledare eller inskolare och tar själv vid behov emot undervisning och handledning, • söker ny information eller konsulterar experter för att utveckla kvaliteten i sitt eget handledningsarbete. Dokumentation: • registrerar enligt arbetskollektivets anvisningar den inskolning, handledning och arbetsinläring han/hon ansvarar för. <u>Reklamationer och avvikelser:</u> • registrerar enligt arbetskollektivets anvisningar klagomål från kunder och respons på inskolning och handledning.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Denna del av examen avläggs efter att övriga delar avlagts.

Arbetsmiljöer som är lämpliga vid bedömning av yrkesskickligheten i denna del av examen är ställen för instrumentvård där instrument samt apparater och maskiner motsvarar verksamheten i instrumentvårdscentraler vid allmänsjukhus och instrumentvården fyller allmänt accepterade krav på hygien o.a.

BILAGA

BESKRIVNING AV INSTRUMENTVÅRDEN OCH INSTRUMENTSKÖTARENS ARBETE

Beskrivning av branschen

Instrumentvården är en del av hälsovården. Den producerar nödvändiga stödtjänster för organisationens basprocesser. Instrumentvård är ansvarsfullt arbete för att förebygga spridning av smitta. Instrumentvården är indirekt omsorg om patientens/kundens välfärd, instrumentvården är kundcentrerad och resultatansvarig. Instrumentvården producerar rena, desinficerade, sterila och användbara instrument och andra produkter för patientens behov av vård och undersökning. Ekonomisk och lönsam verksamhet, instrumentens renhet samt kvaliteten hos produkterna och tjänsterna är utmaningarna för den kontinuerliga utvecklingen av instrumentvårdstjänsterna.

I instrumentvårdtjänsterna ingår vård/underhåll och produktion av instrument samt datateknik. I instrumentvården kan även ingå anskaffning, mottagning och lagring av konsumtionsvaror, tillverkning av produkter samt att leverera dessa till kunderna. Instrumentskötarens arbete är en del av de totala instrumentvårdstjänsterna.

Verksamhetsmiljö

Arbetsmiljöerna är olika och till sin teknologiska utrustning komplicerade. Innehållet i instrumentvårdstjänsterna varierar enligt arbetsmiljö. Instrument som används vid vård och undersökning av patienter underhålls antingen delvis eller helt centrerat i instrumentvårdscentraler eller i omedelbar närhet av vård- och undersökningsavdelningarna.

De som avlagt examen för instrumentskötare arbetar främst i vårdkollektiv inom social- och hälsovårdsbranschen. Arbetsmiljöer är t.ex. instrumentvårdcentraler, operations- och anesthesiavdelningar, olika laboratorier, röntgen-, intensivvårds-, dialys- och förlossningsavdelningar, polikliniker och tandkliniker. Personer som avlagt yrkesexamen för instrumentskötare arbetar även inom andra branscher, bland annat inom instrumentvård vid läkemedelsfabriker samt inom instrumentvård i livsmedels- och den kemiska industrin.

Beskrivning av yrkesskickligheten

Instrumentskötaren deltar indirekt i patientvården genom att sörja för att instrument och apparater som behövs vid undersökning och vård av patienter är korrekt underhållna och att de fyller kraven på skick, renhet, aseptik och kvalitet. Instrumentskötaren deltar i anskaffning av råvaror och förnödenheter, produktifiering, produkttillverkning och lagring samt i planering av produktion, styrning av material och tillverkning samt lagerbokföring. I sitt arbete sörjer han/hon för att man skall kunna spåra produkterna. I detta krävs omsorgsfullhet, noggrannhet, tillförlitlighet

och koncentrationsförmåga samt färdighet att verka företagarmässigt. Det är nödvändigt att ta ansvar för sitt eget arbete.

Instrumentskötaren kan motivera sitt arbete teoretiskt, etiskt, estetiskt samt ekonomiskt. I kraven på yrkesskicklighet för instrumentskötare ingår systematik, initiativförmåga, händighet, organisationsförmåga, renlighet samt teknisk skicklighet för att kunna ta i bruk nya apparater och metoder. Språkkunskaperna hjälper instrumentskötaren att förstå bruksanvisningar. I sitt arbete använder instrumentskötaren datateknik.

I instrumentskötaryrket behövs tjänstvillighet och ett kundcentrerat förhållnings-sätt. Instrumentskötaren verkar som expert på sitt eget arbete. Instrumentskötaren sörjer i kundsituationer för den informativa kommunikationen angående produkter och tjänster samt i situationer som berör processkontrollen. Han/hon har färdighet och vilja att kontinuerligt begrunda och ändra sitt sätt att arbeta.

Instrumentskötaren samarbetar med andra personalgrupper. Han/hon kan delta i en arbetsgrupps arbete inom sin egen yrkesgrupp som medlem i gruppen eller teamet eller som ledare enligt givna anvisningar. Av honom/henne krävs förmåga att samarbeta och att arbeta i grupp samt flexibilitet. Instrumentskötaren främjar med sitt beteende ett öppet, positivt och förtroligt klimat.

Instrumentskötaren följer i sitt arbete de gällande lagar, författningar, bestämmelser och anvisningar som berör branschen.

Framgången i yrket säkras av förmågan och viljan till kontinuerlig utveckling av yrket samt kontinuerlig evaluering av den egna verksamheten, att utveckla sig själv och en inre företagsamhet. Självvärdering och evaluering av likställda är en naturlig del av instrumentskötarens arbete.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

UTBILDNINGSSTYRELSEN
Utbildningsstyrelsen/försäljning
Hagnäsgatan 2
Pb 380
00531 Helsingfors

Tfn: försäljning (09) 774 774 50
växel (09) 774 774
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi